



دا مضمون د "فیضانِ سنت" جلد اول، "آدابِ طعام" نہ اخستے شوے

پیشگو

د ډوډی احترام



شیخ ظہیرت، امیرِ اہلسنت، ہاتھ دعوتِ اسلامی، حضرت علامہ مولانا ابو ہلال

محمد الیاس عطار قادری رضوی

دامت برکاتہم العالیہ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى خَاتَمِ النَّبِيِّنَ،
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دا مضمون د ”فیضانِ سنت“ جلد اول، ”آدابِ طعام“ نہ اخستے شوے دے

د دودئی احترام

دعائے عطار: یاربِّ الْمُصْطَفٰی! خوک چې دا رساله ”د دودئی احترام“ اولوی یا واورې، هغه ته برکت والا حلاله او آسانه روزي عطا کړې اور همیشه همیشه ترینه راضي شي-

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْن صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

د دُرود شریف فضیلت

فرمانِ مصطفیٰ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: په ورځ د قیامت به په خلقو کښې ما ته زیات نزدې هغه وي چا چې په دُنیا کښې په ما زیات دُرود شریف لوستلي وي-

(ترمذی، 27/2، حدیث: 484)

صَلُّوْا عَلَی الْحَبِيْب صَلَّی اللّٰهُ عَلَی مُحَمَّد

خوږو او محترمو اسلامي وروڼو! که مختلف قسم خوراکونه مثلاً خوږې وریژې، پلاؤ اور آچار وغیرہ په یو لوبښي کښې وي نو په دې صورت کښې د بل طرف نه هُم د اخستلو اجازت شته-

د مُخْتَلِفُو کجورو تالے

د حضرت سَيِّدُنَا عِکْرَاش رَحْمٰنِ اللّٰهُ عَنْہُ نه روايت دے چه د اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ د خوږ رسول

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم په خِدْمَت كېنې يو لوبښه پېش كړې شو چه په هغې كېنې ډير شه ثريد وو. مونږ د هغې نه خوړل شروع كړل پس ما خپل لاس د هغې په غاړو كېنې اخوا ديخوا چلول شروع كړل نو سر كار مدينه صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم او فرمائيل: اے عكراش! د يو ځائې نه خوره ځكه چه دا يو [شان] طعام ده. “بيا مونږ له يو طبق [يعني تالې] راوړې شو او په هغې كېنې د ډيرو قسمونو تازه كجورې وې. د حُضُورِ اَنُور صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم مبارك لاس په لوبښي كېنې هر طرف ته تللو او ارشاد ئې او فرمائيلو: اے عكراش! د كوم ځائې نه چه غواړې خوره ځكه چه دا (كجورې) د مُخْتَلِفُو قِسْمُونو دي.”

(ابن ماجه شريف ج ۴، ص ۱۵، حديث ۳۲۷۴)

په پينځه گوتو خوراك كول د جاهلانو طريقه ده

د حضرت سَيِّدُنَا عَبْدِ اللّٰهِ اِبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا نه روايت ده چه نبي آخِرُ الزَّمَان صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم د غټې گوتې او د شهادت د گوتې طرف ته اشاره او كړه او اوښې فرمائيل: ”په دې دوه گوتو مه خورئ (بلكه دې سره د مينځ گوته يو ځائې كوي او) په درې گوتو خورئ چه دا سُنَّت دي او په پينځه [گوتو] مه خورئ ځكه چه دا د جاهلانو طريقه ده.“

(كُنْزُ الْعَمَال ج ۵ ص ۱۱۵ حديث ۴۰۸۷۲)

د شيطان د خوراك طريقه

د حضرت سَيِّدُنَا اَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ نه روايت ده چه د دواړو جهانو د سردار خوږ نبي صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم فرمان ده: په يوه گوته خوراك كول د شيطان، په دوو گوتو خوراك كول د مُتَكَبِّرِينو (يعني كبرژنو خلقو) او په درې گوتو خوراك كول د انبياء (عليهم السلام) طريقه ده.

(جامع صغير ص ۱۸۴، حديث ۳۰۷۴)

زمونږه خوږ خوږ آقا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم به كله كله په څلورو مباركو گوتو هم طعام خوړلو.

(مُلَخَّصًا الْجَامِعُ الصَّغِير ص ۲۵۰ حديث ۶۹۴۲)

په درې گوتو د خوراك كولو طريقه

خوږو او محترمو اسلامي وروڼو! په درې گوتو به نورې وړه جوړېږي، وړوكي نورې به جوړول هم آسان وي، چه خومره په ښه طريقه ئې جوړۍ هغه همره به په ځله كښې پيدا كيدو والا هضمونكې اوبه په هغې كښې شاملېږي او دغسې به خوراك هم زر هضميږي. حضرت سَيِّدُنَا مولانا علي قاري رحمۃ الله عليه فرمائي: ”په پينځه گوتو خوراك كول د حريصانو ښه ده.“ (مرقاۃ ج ۸ ص ۹) ډوډۍ په درې گوتو خوړل زيات مُشكِل هم نه دي صرف د لږې توجُّه ضرورت دے. البته وريژي په درې گوتو خوړل لږ شان مشكل وي خو مَدَنِي سوچ لرونكو عاشقانِ سُنَّت د پاره دا هم هيڅ مشكله خبره نه ده يقيناً په سُنَّت كښې عَظَمَت دے. د غټو غټو نورو په حرص كښې په پينځه گوتو د خوراك كولو په ځائ د تربيت د پاره د ښي لاس بِنَصَر يعنې د وړې گوتې خوا سره گوته راماته كړئ او د ربړ تيلۍ ورواچوئ يا د ډوډۍ يوه ټكړه د وړې گوتې او بِنَصَر نه لاندې د ورغوي طرف ته كلكه اونيسئ. كه جذبه مو د رښتياؤ وه نو **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** په درې گوتو د خوراك كولو عادت به مو جوړ شي، چه كله مو په درې گوتو د خوراك كولو عادت جوړ شي نو بيا به د ربړ تيلۍ تړلو او د ډوډۍ ټكړه ورغوي ته د دباوولو حاجت نه وي. كه د وريژو دانے جُدا جُدا وي او په درې گوتو ترې هيو نورې جوړيدے نه شي نو بيا ئې په څلورو يا پينځو گوتو خوړلے شئ. خو دا احتياط ضروري دے چه ورغوے مو ككړ نه شي بلكه چه گوتې هم د ستو [يعنې جرړو] پورې ككړے نه شي.

په قاشوغه باندې د خوراك كولو حكايت

په قاشوغه او خمځۍ وغيره باندې خوراك كول د سُنَّتو خلاف دي. زمونږه اسلافو [يعنې پخوانو بُزرگانو] به په قاشوغه باندې د خوراك كولو نه پرهيز كولو ځكه چه د مدينے

د تاجدار ﷺ نه په درې ګوتو خوراک کول ثابت دي. حضرت سیدنا ابراهیم باجوړی رحمۃ الله علیه فرمائي چې یو ځل عَبَّاسي خليفه مامون الرشید ته قاشوغو سره طعام وړاندې کړې شو نو د هغه وخت قاضی القضاة حضرت سیدنا امام أبو یوسف رحمۃ الله علیه اوفرمايل: ”الله عزوجل پ سپاره ۱۵ آیت ۷۰ کښې فرمائي:

[مَفْهُوم] ترجمه کنزالایمان: او بیشکه مونږه د آدم اولاد ته عزت ورکړو.

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ

اے خليفه د دې آیت کریمه په تفسیر کښې ستاسو نیکه حضرت سیدنا عبدالله ابن عَبَّاس رضی الله عنهما فرمائي: مونږه د هغوئي ګوتې جوړې کړې چې په هغې هغوئي طعام خوري.“ نو هغوئي هغه قاشوغي پرېښودې او په ګوتو ئې طعام اوخوړو.
(المواهب الدنيه لباجوري ص ۱۱۴)

په قاشوغه کله خوراک کولې شي

خوږو او محترموا اسلامي ورونږو! که خوراک داسې وي مثلاً فرني يا (نري) ماسته وغيره چې هغه په ګوتو خوړل نه شي کيدے او څښلے هم نه شي يا لاس زخمي وي يا لاسونه پاک نه وي او د وينځلو د پاره اوبه نه وي نو بيا ضرورتاً په قاشوغه د خوړلو اجازت شته دے. هم دغسې د غوښې پخه شوې غټه ټکره يا ورون وغيره په چاره باندې د کټ کولو اجازت شته دے.

په لاس د خوراک کولو طېي [يعني ډاکټري] فائده

خوږو او محترموا اسلامي ورونږو! ډاکترانو دا خبره منلې ده چې څوک په لاس طعام خوري د هغوئي د ګوتو نه يو خاص قسم ”هاضمه دار لمدوالے“ اوځي او په طعام کښې شامليري او هغه په بدن کښې انسولين (INSULIN) کميدو ته نه پرېږدي او د دې نه د شوکر مريضانو ته فائده حاصليري او بيا د طعام نه پس ګوتو څټلو سره نور هاضمه دار لمدوالے

خیتھی تہ داخلیری او هغه د سترگو او دماغو او معدے د پارہ بے حدہ فائدہ مند وي او دا د زړہ، معدے او دماغي مَرَضونو زبردست علاج دے.

د اپيند کس علاج اوشو

خوږو او محترمو اسلامي ورونړو! د طعام سُنتونه په خپل ژوند کښې راوستلو د پارہ مَدَنِي قافلو کښې سفر کول خپل معمول جوړ کړئ. د معاشرے ډيروان کاري کسان د دعوتِ اسلامي مَدَنِي قافله کښې د سفر کولو په بَرَکَت اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ! په سَمه لار روان شوي دي. په دې باره کښې د مَتَهرا (هند) د يو اسلامي ورور څه داسې بيان دے، زه يو فيشني ځلمے ووم، فلمونه او ډرامے کتل زما عادت وو، د مَكْتَبَةِ اَلْمَدِينَةِ نه جاري شوے د بيان کيسټ ”ثُوی کی تباہ کاریاں“ د اوریدو سعادت رانصيب شو او هغے زما د ژوند انداز بدل کړو، زه د دعوتِ اسلامي مَدَنِي ماحول کښې شامل شوم. زه د اپيند کس په بيمارۍ کښې اخته شوم او ډاکټر را ته د آپريشن مشوره راکړه. زه اویریدم، په دې کښې د دعوتِ اسلامي د يو مُبَلِّغ د انفرادي کوشش په نتيجه کښې په ژوند کښې وپرومبے ځل عاشقانِ رسول سره د دعوتِ اسلامي د سُنتو د تربيت د درې ورځو د مَدَنِي قافله مسافر جوړ شوم. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ! د مَدَنِي قافله په بَرَکَت د آپريشن نه بغير زما مَرَض لرې شو. اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ! زما جذبه ته د مدينے بَرَکتونه نصيب شو، اوس هره مياشت د درې ورځو په مَدَنِي قافله کښې د سفر کولو سعادت حاصلووم، هره مياشت د مَدَنِي اِنعاماتو رساله جمع کووم او مسلمانان د سحر لمانځه ته راپاخولو د پارہ گرځم او صدائے مَدِينه لگووم.

بے عمل با عمل بنته پښ تر بَسر تُو بهی اے بهائی کر قافله میں سفر

اچھی صحبت سے ٹھنڈا هو تیرا جگر کاش! کر لے اگر قافله میں سفر

بے عمله سمدستي شي روان په سُنَّت قافله کښې د سفر وروره ته اوکړه هَمَّت

ته به هم اومومي دغه ډير ښکله صُحبت قافله کښې د سفر کاش که اومومي سعادت

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّد

د بیهوشۍ نه بغیر آپریشن

خوږو او محترمو اسلامي وروڼو! مَدَنِي قافلو کښې د سفر خومره بَرَکتونه دي. دا یاد ساتئ! چه بیماری او مُصِیبت د مسلمان د پاره عام طور د رَحمت باعِث وي، اوس تاسو واوریدل چه اسلامي ورور ته د آپینډکس تکلیف شو او بیا د شفا سبب ئې د مَدَنِي قافلې سفر اوگرځیدو او دغسې هغه **مَدَنِي ماحول کښې پوخ شامل شو او د هغوئ په مَدَنِي ماحول کښې صحیح پخیدل د رَحمت حاصلولو باعِث دي. که تکلیف راشي نو د صبر کوشش کول او ډیر اجر و ثواب گټل پکار دي. زمونږه بُزرگانِ دین **رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی** به د صبر کولو خومره ښکلې انداز لرلو او په مصیبتونو باندې به ئې د اجر و ثواب گټلو خومره زبردسته جذبه لرله! چنانچه شارحِ مُجَارِي فَقیهِ الهند حضرت علامه مولانا مفتی مُحَمَّد شریف الحق امجدی **رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهِ** ”**زُهَّةُ الْقَارِی شرح صحیح الْبُخَارِی**“ دویم جلد صفحه نه کښې نقل کوي: حضرت سَيِّدُنَا غُرُوه **رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهِ** چه د هغوئ والدِ مُحْتَرَم مشهور صحابي او د رَسُوْلُ اللهِ **صَلَّى اللهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم** حَوَارِي [يعني وفادار، دوست] حضرت سَيِّدُنَا زُبَیْر بن عوام **رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهِ** وو او والیده مُحْتَرمه ئې حضرت سَيِّدَتُنَا اَسْمَاءُ بِنْتِ ابی بکر صَدِیق **رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهَا** وه. هغوئ **رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهِ** د اُمِّ الْبُؤْمَیْنِ سَيِّدَتُنَا عائِشه صَدِیقه **رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهَا** خورِی او د حضرت سَيِّدُنَا عَبْدِالله بن زُبَیْر **رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهَا** سکه ورور او د **مدینې مُنَوَّرې** په مشهورو ”فُقَهَاءِ سَبْعَه“ (يعني ووه زبردسته عُلَمَاؤ) کښې یو وو، عابد و زاهد او د شپې عبادت کوونکې بُزرگ وو، هره ورځ به ئې بے ناغه څلورمه حصّه قرآنِ پاک د مصحف شریف [يعني لیکي نُسَخے] نه په کتلو تلاوت کولو او څلورمه حصّه قرآنِ پاک به ئې د شپې په تَهَجُّد کښې وئیلو. خلیفه وَلید بن عَبْدِالمَلِک به وئیل چه څوک جَنَّتِي لیدل غواړي نو هغه د حضرت سَيِّدُنَا غُرُوه **رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهِ** اووینی. یو ځل ئې سفر اوکړو او د وَلید بن عَبْدِالمَلِک کره ئې تشریف ورپه وو. د غُرُوه **رَحْمَةُ اللهِ عَلَیْهِ** په ښپه مُبارکه کښې د اَکِله بیماری پیدا شوه، دا هغه بیماری ده چه اندام سخا کوي، ولید مشوره ورکړه چه عَمَل**

جَراحت (يعني آپريشن) اوکړئ. هغوئي رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ [د آپريشن د پاره] راضي نه شو، او مَرَض ئې پندئ ته اورسيدو. وليد ورته عرض اوکړو چه جناب! اوس بڼه کټ کول ضروري دي گنې دا مَرَض به په ټول بدن کښې خور شي. هغوئي رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ [د آپريشن د پاره] راضي شو، چنانچه طبيب راغی او هغه اووټيل چه شراب اوخښی چه په کټ کولو کښې درته د تکليف احساس نه کيږي. هغوئي اوفرماييل: د الله عَزَّوَجَلَّ د حرام کړي څيز په ذريعه آرام نه غواړم. طبيب عرض اوکړو: که تاسو اجازت راکړئ نو د خوب راوستلو څه دواي درکړم. هغوئي رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ اوفرماييل چه زه نه غواړم چه يو اندام د کټ کيږي او ما ته د تکليف نه محسوسيږي او د تکليف او صبر په ذريعه حاصليدو والا اجر [يعني ثواب] نه د محرومه پاتې شم. عرض ورته اوکړی شو چه څه کسانو ته اجازت ورکړئ چه تاسو اونيسي. هغوئي اوفرماييل: د دې هم څه حاجت نشته. آخر دا چه اول د بڼې غوښه په چاره او بيا هډوکه په اړه کټ کړی شو خو د هغوئي صبر او برداشت مرحبا! په ځله ئې آه! قدر هم اُونکړو، مسلسل په ذِکرُالله عَزَّوَجَلَّ کښې مصروف وو، تر دې چه کله د زخم داغلو د پاره د اوسپنو په قاشغو د زيتون شريف خوتکيدلي تيل ورواچولے شونود درد د زياتوالي په وجه بے هوشه شو، چه کله په هوش کښې راغلونود منځ مبارک نه ئې خولے اوچې کړې او کټ شوي بڼه ئې په لاس کښې راواغسته او اړوله راپوله ئې او فرماييل ئې: په هغه ذات مې د قَسَم وي! چا چه زه په تا د پاسه سور کړی ووم، زه ستا په ذريعه کله هم د څه گناه طرف ته نه يم تلے. د آپريشن ټوله کارروايي داسې [په خاموشي] اوشوه چه وليد په خبرو کښې مشغول وو او هغه پوهه هم نه شو چه کله د داغلو په وخت کښې د تيلو بوئي خور شو نو هله پوهه شو.

د شهزاده شهادت

په دې سفر کښې په حضرت سيّدنا غُروه رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ باندې بل امتحان دا راغی چه د هغوئي رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ خوي حضرت سيّدنا مُحَمَّد بن غُروه رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ د وليد غوږل ته

لاړو نو يو څاروي اووهلو او شهيد شو. چه كله مدينه مُنَوَرې ته بيرته راغلو نو د پينځلسمي سپارے د **سُورَةُ الْكَهْف** د دوه شپيتم آيت دا حصه ئي اولوستله،

مفهوم ترجمه كنز الایمان: بیشكه مونږ په دې سفر كښې ډير مَشَقَّت سره مخامخ شو.

لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا

نَصَبًا

د حضرت سَيِّدُنَا عُرْوَه رَحْمَتُ اللَّهِ عَلَيْهِ سَخاوت

د حضرت سَيِّدُنَا عُرْوَه رَحْمَتُ اللَّهِ عَلَيْهِ د سَخاوت دا عالم وو چه كله به په باغ كښې ميوه پخه شوه نو چاپيره تاؤ شوي ديوال كښې به ئي خائے اوشلولو، خلق به راتلل او ميوه به ئي خوړلې او ځان سره به ئي وړلې هم. د هغوئي رَحْمَتُ اللَّهِ عَلَيْهِ په ژبه به د پينځلسمي سپارے د **سُورَةُ الْكَهْف** د يو كم څلويښتم آيت دا حصه وه:

[مَفْهُوم] ترجمه كنز الایمان : او له

داسې او نه شو چه كله ته خپل باغ ته داخل شوي نو دا ډ وئيلي وے، چه څه غواړي الله، مونږه هيڅ طاقت نه لرو خو د الله د مدد.

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا

شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّد

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب

په ډډه لگولو خوراك كول سُنَّت نه دي

د خوږ مَدَنِي آقا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمان مبارك دے: ”زه په ډډه لگولو خوراك نه

كووم.“

(كُنْزُ الْعُمَال ج ۱۵ ص ۱۰۲ حديث ۴۰۷۰۴)

په ډډه لگولو خوراك مه كوي

د حضرت سَيِّدُنَا أَبُو الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ نه روايت دے چه حُضُورِ اكرم صَلَّي اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمائيلے دے: ”ناسو په ډډه لگولو خوراك مه كوي.“

(مَجْمَعُ الزَّوَائِدِ ج ۵ ص ۲۲ حديث ۷۹۱۸)

د خوراك په وخت كښي د ډډي لگولو خلور حالتونه

د خوراك په وخت كښي د ډډي لگولو خلور حالتونه دي: (۱) يو طرف ته زوړند كښيناستل (۲) پرلت وهل (۳) يو لاس په زمكه ايښودل (او په هغې) ډډه وهل (۴) ديوال يا گُرسۍ ته شا لگول. دا خلور واړه حالتونه مناسب نه دي. د اَلتَّحِيَّاتِ په شان يا داسې ناسته چه دواړه زنگونان ولاړ وي، په دې دواړو حالتونو كښي خوراك كول ښه دي او په طَيِّي [يعني ډاكټري] لحاظ فائده مند هم دي. په ولاړه خوراك كول ښه نه دي.

(مِرَاةُ شَرْحِ مَشْكُوَّةٍ ج ۶ ص ۱۲)

په ډډه لگولو د خوراك كولو نقصانونه

خوږو او محترموا اسلامي وروڼو! په ډډه لگولو خوراك كول سُنت نه دي. په دې سُنت باندې د عمل نه كولو درې طَيِّي [يعني ډاكټري] نقصانونه هم دي: (۱) طعام ښه نه جُولے كيږي او په هغې كښي چه خومره لُعباب [يعني د خُله هاضمه دارې اوبه] شامليدل پكار وي هغه همره پكښي نه شامليږي چه هغه معدے ته لاړې شي او سخت خوراكونه هضم كړے شي او دغسې به د هاضمے نظام مُتَاثِره شي (۲) ډډه لگولو سره معده فراخه شي لِهَذَا دغسې به غير ضروري خوراك معدے ته لاړ شي او هاضمه به خرابه شي. (۳) په ډډه لگولو خوراك كولو سره كولمو او ځيگر ته نقصان رسي.

حُجَّةُ الْإِسْلَام حضرت سَيِّدُنَا إمام مُحَمَّد غزالي رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ فرمائي: ”په ډډه لگولو اوبه څښل هم د معدے د پاره نقصاني دي.“

(أحياء العلوم ج ۲ ص ۵)

د ډوډۍ احترام کوه

په زمکه پرته ډوډۍ راپورته کول او خوړل سُنَّت دي، چنانچه اُمُّ الْمُؤْمِنِينَ سَيِّدَتُنَا عائِشه صِدِّيقَه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فرمائي: د دواړو جهانو سردار صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کور مبارک ته تشریف راوړو، د ډوډۍ يوه ټکړه ئې [په زمکه] پرته اوليدله نو هغه ئې راواغسته صفا ئې کړه او اوښې خوړله او اوښې فرمائيل: ”عائِشه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا د ښه څيز احترام کوه ځکه چه دا څيز (يعني ډوډۍ) کله د يو قوم نه تنبتيدي ده نو بيرته نه ده راغلي.“

(ابن ماجه ج ۵ ص ۵۰ حديث ۳۳۵۳)

د طعام د اسراف نه توبه اوکړۍ

خوړو او محترمو اسلامي ورونو! نن صبا هر څوک د بے برکتۍ او تنگدستۍ ژړا کوي. څه معلومه ده چه دا د ډوډۍ د احترام نه کولو سزا وي. نن صبا شايد که داسې مسلمان وي چه هغه به ډوډۍ نه ضائع کوي. هر طرف ته د طعام د بے ادبي زړه څوگونکي نظارے دي، که د واده دعوتونه وي او که د بُزُرگانِ دِين رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى د خبراتونو تَبَرُّک [يعني خورده] وي. افسوس! په دسترخوانونو او درۍ باندې بے دردی سره طعامونه غورزولے کيږي، د طعام په دوران کښې په هډوکو پورې نخبتي غوښه او مَصَاله صحيح نه صفا کيږي، د گرمې مصالے سره هم د خوراک ډيرې ذرے ضائع کړے شي، په کاسو، رکبو کښې پاتې لږ لږ انگولے او په ديگچو او پتيلو کښې پاتې بنوروا د دوباره استعمالولو اکثر خلق فکر نه لري، دغسې ډير پاتې شوي انگولي عام طور

کچرے او ڊیرانونو ته اوغورزولے شي. تراوسه مو چه هر خومره اسراف کړے وي مهرباني اوکړئ! د هغې نه توبه اوکړئ او دا پخه وعده اوکړئ چه آئنده به د طعام د یوے دانے او د ښوروا د یو خاڅي اسراف هم نه کوو. **وَاللّٰهُ الْعَظِيمُ!** د قیامت په ورځ به د ذرے ذرے حساب کیږي، یقیناً هیڅ څوک هم د قیامت د حساب طاقت نه لري، توبه او په رښتیني توبه اوکړئ. درود شریف اولولئ او داسې عرض اوکړئ. یا الله **عَزَّوَجَلَّ!** د نن ورځې پورې چه ما خومره اسراف کړے دے، د هغې نه او د ټولو کبیره او صغیره گناهونو نه توبه کووم او ستا په راکړي شوي توفیق به آئنده د گناهونو نه د بچ کیدو پوره پوره کوشش کووم، اے د خوږ نبي **صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم** خوږه ربه **عَزَّوَجَلَّ** زما توبه قبوله کړې او ما بے حساب او بځنې.

اٰمِيْنَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

صدقہ پيارے کی حيا که نہ لے مجھ سے حساب

بخش بے پوچھے بجائے کو بجانا کيا ہے

په خاطر د خوږ نبي زما نه مه اخلي حساب

بخشش اوکړه، ملامته مه کړې نور دا ملامته

په اتمه سپاره سُورَةُ الْأَعْرَافِ آیت ۳۱ کښې د الله تعالیٰ مبارک فرمان دے:

[مَفْهُوم] ترجمه کنز الایمان: او

خوریٰ څښئ او د حد نه مه

تیریرئ، بیشکه د حد نه

تیریدونکي هغه ته خوښ نه دي.

كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا ۚ إِنَّهُ

لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ۚ

(پ ۸، الاعراف: ۳۱)

اسراف څه ته وائي؟

مُفَسِّرِ شَهِيرِ حَكِيمِ الْأُمَّتِ حضرت مُفتي احمد يار خان رحمۃ اللہ علیہ په تفسیرِ نعيمی ج ۸ ص ۳۹۰ کښې فرمائي: د اسراف ډير تفسیرونه دي (۱) حلال څیزونه حرام گنړل (۲) حرام څیزونه استعمالول (۳) د ضرورت نه زیات خوراک څښاک کول یا اغوستل (۴) چه زړه څه او غواړي هغه څښل خوړل یا اغوستل (۵) په شپه او ورځ کښې بیا بیا خوراک څښاک کول چه هغې سره معده خرابه شي، بیمار شي (۶) مُضِر [يعني ضَرَرِي] او نقصان ورکوونکي څیزونه خوړل څښل (۷) هر وخت د خوراک څښاک په خیال کښې اوسیدل چه اوس به څه خورم، بیا به څه څښم. (رُوحُ الْبَيَان ج ۳ ص ۱۵۴) (۸) د غفلت د پاره خوړل (۹) د گناه د پاره خوراک کول (۱۰) د ښو خوراکونو او ښو جامو اغوستلو عادت جوړول چه کله هم معمولي څیز نه شي خوړلے او څښلے (۱۱) ښه ښه خوراکونه د خپل کمال نتیجه گنړل. غَرَض دا چه په دې یو ټکي کښې ډیر احکام داخل دي. حضرت سَيِّدُنا عمر فاروق اعظم رضی اللہ عنہ فرمائي چه هر وخت د ځان مړولونه ځان ساتی ځکه چه دا بدن بیماری، معده خرابوي او په لمانځه کښې سستی راولي، په خوراک څښاک کښې اعتدال [يعني درمیانه انداز] اختیار کړی ځکه چه دا د سونو بیمارو علاج دے. اللہ تعالیٰ پیر انسان^۱ نه خوښوي. (کَشْفُ الْخَفَاء ج ۱ ص ۲۲۱ حدیث ۷۶۰) څوک چه خواهش په خپل دین باندې غالب کړي هغه به هلاک شي.

(رُوحُ الْمَعَانِي ج ۴ ص ۱۶۳ ملتان، تفسیرِ نعيمی ج ۸ ص ۳۹۰ لاهور)

نري انسان فضیلت

خوړو او محترمو اسلامي وړونو! طعام کم خوړلو سره سره خاص طور میده، خواړه

^۱ د پیر والي په وجه په چا پورې خدا کول، چېرل او د هغه زړه ازارول گناه دے.

او غوړ او د دې نه جوړ شوو خیزونو استعمالولو کښې (د طبیب د مشورې مطابق) کمي کولو سره د بدن په وزن کښې کمه راځي، راوتلي خپته په اصلي حالت شي او د بنده وجود ښکله کیږي.¹ الله تبارک و تعالیٰ کم خوراک کوونکې، سپک بدن والا مسلمان خونوي چنانچه حضرت سیدنا عبد الله ابن عباس رضی الله عنهما روایت کوي چه نبی کریم صلی الله علیه و آله و سلم ارشاد فرمائي: الله عزوجل ته په تاسو کښې ټولو نه زیات هغه بنده خوښ دے څوک چه کم خوراک کوونکې او خفیف (يعني سپک) بدن والا دے.

(الجامع الصغیر ص ۲۰ حدیث ۲۲۱)

خوړو او محترموا اسلامي ورونړو! د عمل جذبه زیاتولو د پاره مدني ماحول ضروري دے، گټې که عارضي طور جذبه پیدا هم شي نو د ښه صحبت د کمي په وجه استقامت نه حاصلیږي. لهذا د عاشقان رسول د صحبت حاصلولو د پاره مدني قافلو کښې سفر کول خپل معمول جوړ کړئ. **الْحَمْدُ لِلّٰهِ!** د دعوت اسلامي په برکت هر طرف ته ستونونه عام دي. راځئ د دعوت اسلامي په یو ایمان تازه کوونکي **”مدني سپرلي“** خپل زړه او ځيگر ټول گلزار کړئ. چنانچه

د یو غیر مُسلم قبول اسلام

د تحصیل تاندا ضلع آمبید کرنگر (یو پي هند) د یو اسلامي ورور څه داسې بیان دے، زه د کُفر په تورو تیارو کښې ورک ووم، یوه ورځ چا د مکتبۃ المدینة یوه رساله **احترام مُسلم** په تحفه کښې راکړه، ما چه اولوستله نو حیران پاتې شوم، چه کومو مسلمانانو ته ما همیشه د نفرت په سترگه کتلي وو د هغوئي مذهب **”اسلام“** په خپل مینځ کښې دومره د امن او محبت درس ورکوي! د رسالې لیک زما په زړه باندې ډیر

¹ د بدن د وزن کمولو طریقه معلومولو د پاره د فیضان سنت باب ”د خپتي قُفل مدینه“ اولول.

زیات اثر اوکړو او زما په زړه کښې د اسلام ډیر زیات محبت پیدا شو. یوه ورځ زه په بس کښې په سفر ووم چه یو خو د گيړو او عمامو [يعني پټکو] والا اسلامي ورونږو مَدَنِي قافلہ هم بس ته را اوختله، ما چه څنگه اولیدل نو پوهه شوم چه دا مسلمانان دي، زما په زړه کښې د اسلام محبت خو هسې هم پیدا شوه وو لہذا ما د احترام په نظر هغوئي ته کتل شروع کړل، په دې وخت کښې په هغوئي کښې یو اسلامي ورور د نبی پاک ﷺ په شان کښې نعت شریف وئیل شروع کړو، په ما باندې د هغه انداز ډیر زیات ښه اولگیدو، زما هغوئي ته په شوق شوق د کتلو په وجه په هغوئي کښې یو زما سره خبرې اترې شروع کړې او هغه پوهه شو چه زه مسلمان نه یم، هغه مُسکے شو او په ډیر ښکلي انداز ئې ما ته اووئیل: زه تا ته د اسلام قبلولو درخواست کووم. ولے چه د ”احترام مُسليم“ رسالے لوستلو په وجه زما په زړه کښې د مخکښې نه د اسلام محبت پیدا شوه وو او ورسره ورسره د هغه د عاجزۍ په انداز کښې وئیلو راباندې نور اثر اوکړو، بس ما انکار اُونکړے شو او اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ! ما په رښتیني زړه اسلام قبول کړو، اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ! د دې بیان ورکولو وخت کښې زما د مسلمانیدو څلور میاشتې شوي دي، زه پابندۍ سره لمونځ کووم، دگيرې پرېښودو نيټ مې کړے دے، د دعوت اسلامي مَدَنِي ماحول کښې شامل شوه یم او مَدَنِي قافلہ کښې د سفر کولو سعادت هم حاصلووم.

کافرون کو چلیں مشرکون کو چلیں دعوت دین دین قافلے میں چلو

دین پھیلائے سب چلے آئے مل کے سارے چلیں قافلے میں چلو

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

د خلقو نه د شرم په وجه سُنَّت نه دي پرېښودل پکار

زمونږه صحابه کرام عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ به د خوږ مصطفی صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم په محبت کښې ډوب اوسیدل. د دنیا کوم یو شوق او د بې وفا معاشرې د دروغو خوشامدو هغوئي د سُنَّتو نه، نه شو محرومه کولې. چنانچه حضرت سَيِّدُنَا حَسَن بصری رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْهِ فرمائي چې حضرت سَيِّدُنَا مَعْقِل بن یَسَار رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ (چه د هغه ځای د مسلمانانو سردار وو) طعام خوړلو، د هغوئي د لاس نه نورې پریوتله، هغوئي هغه راپورته کړه، صفائي کړه او وې خوړله. دا ئې چه اولیدل نو د کلي [بې تعلیمه] خلقو یو بل ته په سترگو کښې اشاره اوکړه (یعني چه دا څومره عجیبه خبره ده، چه دوي لويدي نورې اوخوړله) چا هغوئي رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ ته اووئیل: اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ د آمير ته خیر ورکړي، اے زمونږه سرداره! دا د کلي خلق یو بل ته په سترگو کښې اشاره کوي چه امير صاحب رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ لويدي نورې اوخوړله حالانکه د دوي مخې ته نور طعام موجود دے. هغوئي او فرمائیل: ”د دې عجميانو په وجه زه هغه کار نه شم پرېښودلے کوم چه ما د مدینے د سردار صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم نه اوریدلے دے. مونږ به یو بل ته حُکم کولو چه که نورې پریوځي نو هغه د صفا کړے شي او او د خوړے شي او د شیطان د پاره د نه پرېښودے شي.

(ابن ماجه ج ۴ ص ۱۷ حدیث ۳۲۷۸)

هَسَتْ حُبِّ رَحْمَةٍ لِلْعَلَّيْنِ

رُوحِ اِيْمَانٍ مَغْرُورًا لِّجَانِ دِيْنِ

[د شعر ترجمه: د رسول الله صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم محبت د ايمان روح، د قرآن اصل او د دين ځان دے.]

ډیر ډیر انفرادي کوشش کوئ

خوږو او محترمو اسلامي ورونږو! تاسو اولیده؟ جلیل القدر صحابي او د مسلمانانو

سردار سيّدنا معقل بن يسار رَحِمَی اللّٰه عَنْه به د سُنّتو سره څومره محبّت کولو. هغوئي رَحِمَی اللّٰه عَنْه د عجميانو د اشارو د يو ذرّے همږه پرواه هم اُونکړه او بے پرواه ئې په سُنّتو باندې عمل جاري اوساتلو، او نن صبا بعضې داسې نادان مسلمانان هم شته دے چه ”په ماډرن [يعني فيشني] ماحول کښې د گيرې مبارکې په شان عَظِيمُ الشّانه سُنّت باندې عمل نه کولو ته **مَعَاذَ اللّٰه** ”حِکْمَتِ عَمَلِي“ وائي. حقيقي حِکْمَتِ عَمَلِي هُم دا ده چه که هر څومره بد ماحول وي، که د اغيارو [يعني غير مذهبو] زور وي، که د بدمذهبو شور وي، چه هر څه وي تاسو گيره پرېږدئ، عِمامه [يعني پټکے] په سر او د سُنّتو ډک لباس کښې اوسئ، د خوراک څښاک په معاملاتو کښې د سُنّتو پابندي جاري ساتئ او د خلقو د اصلاح د پاره انفرادي کوشش جاري ساتئ، **اِنْ شَاءَ اللّٰه** د ډيوے نه به ډيوه بلېږي، هر طرف ته به حق عام شي، شيطان به مخ تورن شي او هر طرف ته به د سُنّتو رنډاگانې خورے شي او د دُنيا د دولت هر عاشق به د خوږ مصطفی صَلَّى اللّٰه عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم عاشق جوړ شي او **اِنْ شَاءَ اللّٰه** هر کور کښې به د خوږ حبيب صَلَّى اللّٰه عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم د نورو رنډاگانې شي.

ځاک سورج سے اندھيروں کا ازالہ ہوگا آپ آئیں تو مرے گھر میں اُجالا ہوگا

هوگا سیراب سرکوژو تسنیم ډوډی جس کے ہاتھوں میں مدینے کا پیالہ ہوگا

دا تیارے به نه په لمر باندې رنډا شي تاسو راشئ زما په کور کښې به رنډا شي

په کوثر او په تسنیم به هغه موږ شي د مدینے پیاله چه چا ته ورعطا شي

د کافر اسلام قبلول

د دعوت اسلامي د عالمي مَدَني مرکز فيضانِ مدينه (بابُ المَدِينه کراچي) نه د عاشقان

رسول یوہ د ورخو مَدَنی قافلہ د کولمبو پہ سفر وه. په کومه ورځ چه ضلع ”ایرو“ ته د یوے میاشتی د پاره مَدَنی قافلہ په سفر روانیدله نو په دې دوران کښې یو اسلامي ورور د امیر قافلہ خوا ته یو غیر مُسَلِم ځلمے راوستو. امیر قافلہ هغه ته د حضور اکرم ﷺ د اعلیٰ کردار متعلق یو څو خوشبوداره مَدَنی گلونه وړاندې کړل او د اسلام دعوت ئې ورکړو. په دې باندې هغه یو څو سوالات اوکړل، د هغې جوابونه ورکړے شو. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ!** زیات و کم د یوے گینتے د انفرادي کوشش نه پس هغه غیر مُسلم مسلمان شو.

کافر آجائیں گے راہِ حق پائیں گے اِنْ شَاءَ اللّٰه، چلیں قافلے میں چلو

کفر کا سر جھکے دیں کاؤ نکا بجے اِنْ شَاءَ اللّٰه، چلیں قافلے میں چلو

کافران به راځي، حقه لار به مومي

ان شاء الله راځئ قافلو کښې لار شئ

شي به کفر ناکام، ښه به خور شي اسلام

ان شاء الله راځئ قافلو کښې لار شئ

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب صَلَّى اللّٰهُ عَلَى مُحَمَّد

اولاد د کم عقلی نه د بچ کولو نُسَخه

د الله عَزَّوَجَلَّ د خوږ محبوب ﷺ د خبر نه ډک فرمان دے: ”خوک چه دسترخوان نه د طعام غورزیدلي تُکړے راپورته کوي او خوري ئې هغه به د فراخی ژوند تیروي او د هغه اولاد او د اولاد اولاد به د کم عقلی نه محفوظه اوسي.“

(کنزُ الْعَمَال ج ۱۵ ص ۱۱۱ حدیث ۴۰۸۱۵)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب صَلَّى اللّٰهُ عَلَى مُحَمَّد

د تنگدستۍ علاج

زبردست مُحَدَّث حضرت سَيِّدُنَا هُدْبَه بِن خَالِد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ته د بغداد خليفه مامون رشيد د طعام دعوت ورکړو، د خوراک وغيره کومې دانې چې غورزیدلې وې هغه د طعام په آخره کښې سَيِّدُنَا هُدْبَه بِن خَالِد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ راټولولې او خوړلې ئې. مامون رشيد حيران شو او ورته ئې اووئيل، اے شيخ! آيا تر اوسه پورې نه ئې موږ شول؟ هغوئې اوفرمايل: ولے نه! اصل کښې خبره دا ده چې ما ته حضرت سَيِّدُنَا حَمَّاد بِن سَلَمَه رَضِيَ اللهُ عَنْهُ يو حديث بيان کړے دے: ”خوک چې د دستر خوان نه لاندې د طعام غورزیدلې ټکړے راټولوي او خوري هغه به د تنگدستۍ نه به ویرې شي.“ زه په هم دې حديث مُبارک عمل کووم. دا ئې چې واوریدل نو مامون ډیر زیات متاثره شو او خپل يو خادم ته ئې اشاره اوکړه، هغه زر دیناره په رومال کښې تړلي راوړل. مامون هغه د حضرت سَيِّدُنَا هُدْبَه بِن خَالِد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ په خدمت کښې د نذرانے [يعني تحفے] په طور وړاندې کړل. حضرت سَيِّدُنَا هُدْبَه بِن خَالِد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ اوفرمايل: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ! په حديث مبارک باندې د عمل کولو بَرَکت سمدستي ښکاره شو.

(فَهْرَاتُ الْأَوْزَاقِ ج ۱ ص ۸)

د خلقو نه د شرمیدو په وجه سُنَّت مه پریردئ

خوږو او محترمو اسلامي وروڼو! معلومه شوه چې زمونږه بُزرگانِ دین رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی به په سُنَّتو باندې د عمل کولو په مُعامله کښې د دُنیا د غټ نه غټ رئیس بلکه د بادشاه هم پرواه نه لرله. دې حکایت نه زمونږه هغه اسلامي وروڼو ته درس حاصلول پکار دي کوم چې خلقونه د شرمیدو په وجه د خوراک خښاک سُنْتونه پریردي او ګیره مُبارکه پریښودو او د عمامے [يعني دپټکي] تاج په سر کولو نه ډډه کوي. یقیناً په سُنَّتو باندې عمل کول په دواړو جهانو کښې د نیک بختۍ باعث دي، کله کله په دُنیا کښې

سمدستي هم د دې بركتونه ښكاره كيږي څنگه چه حضرت سيّدنا هُده به بن خالِد
 رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ته په سُنّتو باندې د عمل كولو په بركت د شاهي دربار نه زر ديناره وركړې
 شو او هغوئي مالدار شو.

جو اپنے دل كے گلستے ميں سُنّت كو سجاتے هيں

وہ بے شك رَحمتيں دونوں جہاں ميں حق سے پاتے هيں

گلدسته د زړه چه څوك ښائسته كړي په سُنّت

بیشكه موي دواړو جهانو كښې د حق رَحمت

د غم مدينه، بقیع، بخښنې او بے حساب په
 جَنّت الفردوس كښې د آقا د گاؤڼد طلب كار



ربيع الثاني 1444 هـ

November-2022

- التوت

فهرست

- 1..... د ډوډۍ احترام
- 1..... د دُرُود شریف فضیلت
- 1..... د مُخْتَلِفُو کجورو تالے
- 2..... په پینځه گوتو خوراک کول د جاهلانو طریقه ده
- 2..... د شیطان د خوراک طریقه
- 3..... په درې گوتو د خوراک کولو طریقه
- 3..... په قاشوغه باندې د خوراک کولو حکایت
- 4..... په قاشوغه کله خوراک کولے شي
- 4..... په لاس د خوراک کولو طَبِّی [یعني ډاکټري] فائده
- 5..... د آپینډکس علاج اوشو
- 6..... د بیهوشۍ نه بغیر آپریشن
- 7..... د شهزاده شهادت
- 8..... د حضرت سَيِّدُنَا عُرْوَه رضی اللہ عنہ سخاوت
- 8..... په ډډه لگولو خوراک کول سُنَّت نه دي
- 9..... په ډډه لگولو خوراک مه کوئ
- 9..... د خوراک په وخت کبې د ډډې لگولو خلور حالتونه
- 9..... په ډډه لگولو د خوراک کولو نقصانونه
- 10..... د ډوډۍ احترام کوه
- 10..... د طعام د اِسراف نه توبه اوکړئ
- 12..... اِسراف څه ته وائی؟
- 12..... نري انسان فضیلت
- 13..... د یو غیر مُسلم قبول اسلام
- 15..... د خلقو نه د شرم په وجه سُنَّت نه دي پرېښودل پکار
- 15..... ډیر ډیر انفرادي کوشش کوئ

- 16..... د کافر اسلام قبلول
- 17..... اولاد د کم عقلۍ نه د بچ کولو نڅه.
- 18..... د تنگدستۍ علاج.
- 18..... د خلقو نه د شرمیدو په وجه سُنَّت مه پریردئ.

اگلے ہفتے کا رسالہ



فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران زرہ سبزی منہی، باب المدینہ (کراچی)

UAN: +92 21 111 25 26 92 | Ext: 7213

Web: www.maktabatulmadinah.com | E-mail: feedback@maktabatulmadinah.com